

Global və innovativ trendlərin müzakirə platforması

İyunun 3-də Bakı Konqres Mərkəzində Xəzər regionunun ən böyük tədbiri olan Bakı Enerji Forumu keçirilib. "Baku Energy Week"-in tərkib hissəsi olan "Baku Energy Forum" bu il 30 illik yubileyini qeyd edir.

Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazov "Dayanıqlı və davamlı enerji gələcəyi naminə global əməkdaşlıq" panel sessiyada bildirib ki, Xəzər dənizini beynəlxalq enerji bazarları ilə birləşdirən Bakı-

külək elektrik stansiyasının istifadəyə verilməsi, 200 MVt gücündə üç günəş stansiyasının tikintisinə başlanacaq. Növbəti 5 il ərzində quruda və dənizdə yaradılacaq 6 QVt-dan çox "yaşıl enerji gücü"nin 4 QVt-ı ixraca yönəldiləcək. Həmçinin "yaşıl enerji zonası" Naxçıvanın 6 QVt bərpaolunan enerji potensialının ən azı 1 QVt-ı ixrac ediləcək. Azərbaycan Prezidentinin "yaşıl enerji"nin tədarükü və transsərhəd ötürülməsində ölkəmizin aparıcı mövqeyini təmin etməyə yönəlmiş strateji baxışına uyğun

Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum və Cənub Qaz Dəhlizi kimi strateji layihələr sayəsində Azərbaycan bu gün neftini 25, təbii qazını isə 12 ölkəyə uğurla ixrac edir. Ötən il Azərbaycanın neft ixracının 75 faizdən çoxu, təbii qaz tədarükünün isə 51 faizi Avropa ölkələrinə çatdırılıb. Azərbaycan Avropa İttifaqına boru kəməri ilə nəql olunan qazın həcminə görə 7 faiz payla dördüncü yerdədir. Bu bir daha təsdiq edir ki, Prezident İlham Əliyevin bütün növ enerji resurslarına rəssional və balanslaşdırılmış yanaşması, eləcə də ixrac infrastrukturunun inkişafına yönəlmiş qətiyyətli siyasəti ölkəmizin müasir enerji xəritəsində strateji mövqeyini möhkəmləndirərək qeyri-sabit dünyada etibarlı enerji təhlükəsizliyinin nümunəvi modelini formalaşdırıb.

2030-cu ilin sonunadək ümumi gücü 2700 MVt olan külək-günəş elektrik stansiyalarının ölkənin enerji sistemində inteqrasiyası nəticəsində ildə 1,5 milyard kubmetr təbii qaza qənaət ediləcək. Bu həcmərin nəqli üçün Cənub Qaz Dəhlizi də daxil olmaqla, bölgədəki nəqli infrastrukturunun ötürücülük gücünün artırılması və zəruri zamanlarning təmin olunması vacibdir. Azərbaycan "yaşıl enerji" vasitəsilə Xəzərin enerji mərkəzi kimi inkişafında tamamilə yeni strateji səhifə açıb. Növbəti iki il ərzində 10 günəş və külək elektrik stansiyasının istismara verilməsi ilə bərpaolunan enerjinin inkişafının birinci mərhələsi tamamlanaçaq. Bu çərçivədə bu il 240 MVt gücündə

olaraq, hazırda Xəzər hövzəsini, Mərkəzi Asiya, Türkiyə və Avropanı əhatə edən genişmiqyaslı "yaşıl enerji dəhlizləri" layihələri həyata keçirilir. Bu dəhlizlər Avropaya gələcəkdə təkə "yaşıl enerji", hidrogen deyil, həm də fiber-optik kəbellərlə data nəql ediləcək.

P.Şahbazov "Xəzər-Qara dəniz-Avropa", "Mərkəzi Asiya-Azərbaycan", Naxçıvan üzərindən birbaşa, həmçinin Zəngəzur dəhlizi vasitəsilə Türkiyəyə, eləcə də Gürcüstan üzərindən Türkiyəyə, oradan isə Avropaya istiqamətlənən "yaşıl enerji" interkonnektorları barədə məlumat verib. Xəzər dənizindən keçməklə Mərkəzi Asiya və Orta Dəhlizi əhatə edən bu strateji layihələr müasir enerji təhlükəsizliyi arxitekturasında regionun rolunun möhkəmləndirilməsinə və uzunmüddətli beynəlxalq əməkdaşlığa yol açan dinamik ekosistemin yaranmasına töhfə verəcək. Pakistanın enerji naziri Əli Pərviz Malik ölkəsinin xaricdən asılılığı azaltmaq və daxili qaz ehtiyatlarından daha səmərəli istifadə etmək üçün müvafiq tədbirlər gördüyünü bildirib. Pakistanın məqsədi qaz sektorunda davamlılığı təmin etmək, yerli resurslardan daha çox istifadə etmək və struktur islahatları həyata keçirməklə enerji təhlükəsizliyini möhkəmləndirməkdir. Somalidə enerji sektorunda islahatlar çərçivəsində Azərbaycanla bərpaolunan enerji sahəsində əməkdaşlığın genişləndiyini diqqətə çatdıran Somali Federativ Respublikasının energetika və su ehti-

yatları naziri Abdullahi Bidhaan Varsame hazırda enerji sektorunun iqtisadi strategiyasının əsas sütunu olduğunu qeyd edib. Somali Milli İnkişaf Planı çərçivəsində elektrik enerjisinə çıxışı genişləndirmək, bərpaolunan enerji potensialını qiymətləndirmək və iqlimə davamlılıq qurmaq məqsədilə geniş tədqiqat və tədbirlər həyata keçirilir. Bu strategiya çərçivəsində Azərbaycan Energetika Nazirliyi ilə əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb.

Türkiyənin 2053-cü ilə kimi "0 emissiya" ilə bağlı öhdəlik götürdüyünü deyən enerji və təbii sərvətlər nazirinin müavini Ahmet Berat Çonkar bu hədəfə doğru irəlilədiklərini diqqətə çatdırıb. Onun sözlərinə görə, digər vəzifə 2035-ci ilə qədər bərpaolunan enerji istehsalını 30 gigavattadan 120 gigavata qədər artırmaqdır, bunun üçün 100 milyard dollardan çox investisiya tələb olunur. Nazir əlavə edib ki, Türkiyə ilk nüvə stansiyasını istismara verəcək. Somalidə seysmik kəşfiyyat işləri tamamlanmaq üzrədir.

Çexiyanın Milli Təhlükəsizlik üzrə məsləhətçisi Tomas Pojar əlavə edib ki, Çexiya Azərbaycan neftinin ikinci ən böyük alıcısıdır. Onun fikrincə, enerji təhlükəsizliyində təkə mənbə ölkə deyil, həm də onun təyi-

Komissiyası rəqabəti genişləndirməyə fokuslanıb. Etibarlı partnyorlar çox vacibdir. Avropa İttifaqı bütün beynəlxalq tədbirlərdə iştirak edir.

Qvineya-Bisaunun enerji sahəsində əməkdaşlıq üçün beş istiqamət müəyyən etdiyini deyən ətraf mühit, biomüxtəliflik və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə üzrə naziri Vriatu Luis Suareş Kassama bu barədə ətraflı məlumat verib: "Ölkəmiz üçün gələcəyin enerji təhlükəsizliyi bizim kimi az inkişaf etmiş dövlətlərin xüsusiyyətlərini nəzərə alan daha inklüziv, ədalətli və davamlı çərçivələr, eləcə də əməkdaşlıq olmadan mümkün deyil. Bu səbəbdən, global tərəfdaşlığın işlənilib hazırlanması zəruridir".

Avropa regionunda həmrəylik və strateji regional öhdəliyin ən müasir nümunəsi Azərbaycanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən Cənub Qaz Dəhlizi (SGC) layihəsidir. Bolqarıstanın energetika nazirinin müavini İva Petrovanın sözlərinə görə, enerji təhlükəsizliyi etibarlı tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq, həmçinin regional kontekstə uyğunlaşdırılmış həllər olmadan mümkün olmayan global çağırışıdır. Bolqarıstan gələcəyə, davamlı enerji infrastrukturuna çox sərmayə qoyur. Bu, dayanıqlılığa, həm də təhlükəsizlik gündəliyinə nail olmağa imkan verən

nat nöqtəsinə çatması önəmli amildir. Çexiya üçün enerji təhlükəsizliyi milli təhlükəsizlik səviyyəsində olan məsələsidir. Bu sahədə əməkdaşlığın gücləndirilməsində maraqlılıq.

Avropa Komissiyasının Enerji üzrə Baş Direktorluğunun enerji platforması və beynəlxalq əlaqələr qrupunun direktoru Kristina Lobillo Borrero vurğulayıb ki, Azərbaycan həm qaz təchizatı, həm də bərpaolunan enerji mənbələrinin inkişafı sahəsində etibarlı tərəfdaşdır. 2040-2050-ci ilə qədər iqlim neytrallığına nail olmaq istəyirik. Bunun üçün rəqabətə yönəlməliyik. Avropa

qarşılıqlı əlaqəli, miqyaslı və çevik ötürmə güclərini nəzərdə tutur. Bolqarıstan 2022-ci ildə Yunanıstan-Bolqarıstan interkonnektorunun (IGB) istifadəyə verilməsi ilə səmərəli şəkildə SGC-nin tərkib hissəsinə çevrilib. Hazırda biz "Şaquli Qaz Dəhlizi" infrastrukturunu inkişaf etdiririk. Bu, Mərkəzi və Şərqi Avropa ölkələri, həmçinin Moldova, Ukrayna və Cənub-Şərqi Avropa üçün etibarlı marşrutlar və mənbələrdən təhlükəsizlik və təchizatın diversifikasiyasına töhfə verəcək.

Aygün İBRAHİMOVA,
"Respublika".